

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกทางการพยาบาล รุ่นที่ 5

.....

ชื่อหลักสูตร การอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกทางการพยาบาล รุ่นที่ 5

ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจนเนตร พลเพชร คณะอนุกรรมการด้านการบริการวิชาการ

หลักการและเหตุผล

สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในการดูแลสุขภาพของประชาชนเป็นที่ตระหนักชัดว่ามีความสำคัญในการขับเคลื่อนสุขภาพของประชาชนทั้งในระดับบุคคลและมหภาค สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพที่ต้องการมีหลายด้านแต่สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนคือสมรรถนะในเชิงคลินิกโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่คลินิกเพื่อนำไปสู่คุณภาพผลลัพธ์ทางการพยาบาล การคิดวิเคราะห์เชิงคลินิกส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจในทุกขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล ตั้งแต่การวินิจฉัยทางการพยาบาล การเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาและการพยาบาล การเลือกใช้ข้อมูลสนับสนุนข้อวินิจฉัยการพยาบาล การเลือกวิธีวัดและตัวชี้วัดผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่มีความไวและเฉพาะเจาะจงในการประเมินผลการพยาบาล และการเลือกรูปแบบ/วิธีการให้การพยาบาลที่มีความไวและเฉพาะเจาะจงในการแก้ปัญหา/ส่งเสริมสอดคล้องกับข้อวินิจฉัยการพยาบาล ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพในการคิดวิเคราะห์เชิงคลินิกทางการพยาบาลจึงมีความสำคัญ

มโนทัศน์ (concept) ของการคิดวิเคราะห์เชิงคลินิกมีหลายรูปแบบที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในวิชาชีพของทีมนสุขภาพ หนึ่งในนั้นคือ มโนทัศน์ ‘การคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิก (clinical reasoning)’ ซึ่งมโนทัศน์ดังกล่าวได้รับความสนใจและศึกษามากกว่า 30 ปี (Norman, 2005, p.418) รวมทั้งวิชาชีพพยาบาลซึ่งมีการบัญญัติใช้คำว่า ‘การคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกทางการพยาบาล (clinical reasoning in nursing)’ เนื่องจากได้ตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลมีความสำคัญสำหรับการวินิจฉัยพยาบาลและการตัดสินใจแนวทางการพยาบาลที่เหมาะสม

ซิมมอนส์ (Simmons, 2009, p. 1155) ได้ศึกษาคำนิยามของ clinical reasoning โดยวิธีการ clinical analysis ซึ่งสรุปผลการศึกษาว่า *clinical reasoning* หมายถึง กระบวนการรู้คิดที่มีความซับซ้อนซึ่งใช้กลยุทธ์ทั้งการคิดอย่างเป็นรูปแบบและไม่เป็นรูปแบบในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ป่วย ประเมินข้อมูลที่สำคัญและชั่งน้ำหนักเพื่อเลือกกิจกรรมสำหรับการดูแลผู้ป่วย โดยแกนสำคัญของมโนทัศน์คือ กระบวนการรู้คิด (cognition) อภิปัญญา (metacognition) และความรู้เฉพาะสาขาของวิชาชีพ สำหรับกลยุทธ์ทั้งการคิดอย่างเป็นรูปแบบและไม่เป็นรูปแบบในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ป่วยจะบูรณาการ การวิเคราะห์ตัดสินใจ (decision analysis) กระบวนการรับรู้ข้อมูล (information process) และการหยั่งรู้ (intuition) ในการนำไปสู่การประเมินข้อมูลผู้ป่วย โดยเครื่องมือที่ใช้สำหรับการร่างการวิเคราะห์ที่คลินิกคือแผนทิมโนทัศน์ (conceptual mapping)

จากนิยามและคุณลักษณะสำคัญมโนทัศน์ของ clinical reasoning รวมทั้งการใช้เครื่องมือแผนทิมโนทัศน์ในการวิเคราะห์ที่มีความเหมาะสมสู่การประยุกต์ใช้ได้จริงในการคิดวิเคราะห์ที่คลินิกทางการพยาบาล ทางสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้เห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้ริเริ่มการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกทางการพยาบาลรุ่นที่ 1 ขึ้นในปี พ.ศ. 2558 จากนั้นได้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกทางการพยาบาลรุ่นที่ 2, 3, และ 4 ในปี พ.ศ. 2560, 2561, และ 2562 ตามลำดับ ซึ่งได้รับความ

สนใจจากพยาบาลวิชาชีพในระดับปฏิบัติการและผู้บริหารการพยาบาลทั่วประเทศทั้งในระดับปฐมภูมิทุติยภูมิ และ ตติยภูมิ และได้นำความรู้จากการอบรมสู่ปฏิบัติการพยาบาลในคลินิกและพัฒนาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพภายใน หน่วยงาน นอกจากนี้ในปีที่ 2-4 ของการจัดการอบรมได้รับความสนใจจากฝ่ายการศึกษาและได้นำรูปแบบไป ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาทางการพยาบาลเพื่อปลูกฝังนักศึกษาพยาบาลซึ่งเป็นต้นกล้าของวิชาชีพในการคิด วิเคราะห์คลินิกอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ดังนั้นเพื่อขยายรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ การคิดอย่างมีเหตุผลเชิง คลินิกทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์จึงได้จัดโครงการอบรมเชิง ปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกทางการพยาบาล รุ่นที่ 5 ขึ้นในวันที่ 2-4 กันยายน พ.ศ. 2563

วัตถุประสงค์

1. ภายหลังสิ้นสุดการอบรม ผู้เข้าอบรมมีความสามารถดังต่อไปนี้
 - 1.1 สามารถอธิบายแนวคิดการวิเคราะห์ทางคลินิกได้
 - 1.2 สามารถใช้ conceptual mapping เพื่อช่วยในการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกได้
 - 1.3 สามารถสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและเลือกแนวทางการดูแลผู้ป่วยได้
 - 1.4 สามารถวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินและตัดสินใจข้อมูลที่สำคัญในเชิงคลินิกของผู้ป่วยได้
 - 1.5 สามารถระบุปัญหาทั้งหมดจากข้อมูลสำคัญเชิงคลินิกของผู้ป่วยได้ และสามารถตัดสินใจ เลือกลำดับความสำคัญของปัญหาได้
 - 1.6 สามารถวิเคราะห์ ตัดสินเลือกแนวทางการดูแลที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาที่เลือกสรรได้
2. สร้างเครือข่ายผู้ใช้แนวคิดการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกในการปฏิบัติการพยาบาล และในการ เรียนการสอนวิชาทางการพยาบาล

กิจกรรม

1. บรรยาย
2. ฝึกเชิงปฏิบัติการคิดอย่างมีเหตุผลทางคลินิก โดยใช้กรณีศึกษาทางคลินิกเพื่อวิเคราะห์และออกแบบการ บำบัดทางพยาบาล โดยรวมฝึกปฏิบัติการสืบค้นข้อมูล และการใช้ conceptual mapping เป็น เครื่องมือในการช่วยวิเคราะห์
3. นำเสนอ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่
4. สร้างเครือข่ายผู้ใช้แนวคิดการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกในการปฏิบัติการพยาบาล และในการเรียนการ สอนวิชาทางการพยาบาล

กลุ่มเป้าหมาย

พยาบาลวิชาชีพ อาจารย์พยาบาล นักศึกษาพยาบาล และผู้สนใจ จำนวน 100 คน

ค่าลงทะเบียนการอบรม

1. พยาบาลวิชาชีพ/อาจารย์พยาบาล/ผู้สนใจ นอกสังกัดมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 2,500 บาท/คน
2. พยาบาลวิชาชีพ/อาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์/ศูนย์การแพทยมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 1000 บาท/คน
3. นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 1000 บาท/คน

วิทยากร

ผศ. ดร.เจนเนตร พลเพชร	สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผศ.กำไล สมรักษ์	สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผศ.ดร.นัยนา หนูนิล	สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
รศ.ดร.สายฝน เอกวางกูร	สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผศ.ดร.เกียรติกำจร กุศล	สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผศ.ดร.เรวดี เพชรศิราสันธ์	สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
อาจารย์ ดร.อรทัย นนทเกท	สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
อาจารย์ ดร.ชิตชนก มยุรภักดิ์	สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
อาจารย์ จันทร์จूरีย์ ถือทอง	สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
อาจารย์ สุดา ใจห้าว	สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
คุณ กรรณิกา อังกูร	รองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลหาดใหญ่ นายกนายนกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี สาขาภาคใต้
คุณชนม์ชนก บุญสุข	พยาบาลวิชาชีพ

ระยะเวลาดำเนินงาน

ระยะเวลา 3 วัน ตั้งแต่วันที่ 2-4 กันยายน พ.ศ. 2563

สถานที่

ห้องประชุม 4 อาคารนวัตกรรมฯ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

การประเมินผล

1. ประเมินผลความพึงพอใจตามแบบการประเมิน
2. ประเมินผลจากการอธิบายเหตุผลเชิงคลินิกและแนวทางการดูแลที่เหมาะสมกับปัญหาที่เลือกสรร ในขณะนำเสนอกลุ่มย่อย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกทางการพยาบาลได้ สามารถนำความรู้ความสามารถดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในคลินิกสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ระบุปัญหา และเลือกแนวทางการดูแลที่เหมาะสม รวมทั้งแนวทางประยุกต์ใช้สำหรับการเรียนการสอนหลักสูตรการพยาบาลศาสตร์
2. สามารถชี้แนะ อธิบาย สถานการณ์และเหตุผลการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีเหตุผลแก่พยาบาลผู้ร่วมปฏิบัติงานได้ และสามารถเป็นปากเป็นเสียงแทนผู้ป่วยในการเลือกรูปแบบการดูแลที่ดีที่สุดในการวางแผนการรวมกับทีมสหสาขาวิชาชีพทางสุขภาพ
3. เกิดเครือข่ายผู้ใช้แนวคิดการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกในการปฏิบัติการพยาบาล และในการเรียนการสอนวิชาทางการพยาบาล

ตารางกำหนดการฝึกอบรม

วันที่ เวลา	ประเด็น / เนื้อหา	ผู้รับผิดชอบ
2 กันยายน 2563		
08.00-08.30	ลงทะเบียน	
08.30-08.45	พิธีเปิดการอบรม	ผศ.ดร.อุไร จเรประพาส
08.45-09.15	ทำความรู้จัก สร้างเป้าหมายร่วมกัน	รศ.ดร.สายฝน เอกวางกูร
09.15-09.45	แนวคิดและวิธีการคิดวิเคราะห์เชิงคลินิกทางการพยาบาล	ผศ.ดร.เจนเนตร พลเพชร
09.45-10.00	พักรับประทานอาหารว่าง	
10.00-12.00	แกนความรู้หลักทางพยาธิสรีรวิทยาที่จำเป็นสำหรับการคิด อย่างมีเหตุผลเชิงคลินิก	ผศ.ดร.เจนเนตร พลเพชร
12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-14.45	แกนความรู้หลักทางพยาธิสรีรวิทยาที่จำเป็นสำหรับการคิด อย่างมีเหตุผลเชิงคลินิก (ต่อ)	ผศ.ดร.เจนเนตร พลเพชร
14.45-15.00	พักรับประทานอาหารว่าง	
15.00-16.30	แกนความรู้หลักทางพยาธิสรีรวิทยาที่จำเป็นสำหรับการคิด อย่างมีเหตุผลเชิงคลินิก (ต่อ)	ผศ.ดร.เจนเนตร พลเพชร

วันที่ เวลา	ประเด็น / เนื้อหา	ผู้รับผิดชอบ
3 กันยายน 2563		
08.30 – 09.15	แผนที่มโนทัศน์ (conceptual mapping)	ผศ.ดร.เกียรติกำจร กุศล
09.30 - 09.45	แบ่งกลุ่มย่อยฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์การคิดอย่างมีเหตุผล เชิงคลินิกทางการพยาบาล	อาจารย์ผู้รับผิดชอบประจำกลุ่ม ผศ.ดร. นัยนา หนูนิล
09.45 – 10.30	: วิเคราะห์และตัดสินใจทางคลินิกโดยจากโจทย์สถานการณ์ ทางคลินิกโดยใช้เครื่องมือแผนที่มโนทัศน์ แบ่งแยกกลุ่มตาม ลักษณะหน่วยงานที่ปฏิบัติงาน (ภายใต้การให้คำปรึกษาของ อาจารย์ประจำกลุ่ม)	ผศ.ดร.เกียรติกำจร กุศล รศ.ดร. สายฝน เอกวางกูร ผศ.ดร.เรวดี เพชรศิราสัมพันธ์ ผศ.กำไล สมรักษ์
10.30-10.45	พักรับประทานอาหารว่าง	อาจารย์ ดร.ชิตชนก มยุรภักดิ์ อาจารย์ ดร.อรทัย นนทเกท
10.45-12.00	แบ่งกลุ่มย่อยฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์การคิดอย่างมีเหตุผล เชิงคลินิกทางการพยาบาล (ต่อ)	อาจารย์ผู้รับผิดชอบประจำกลุ่ม ผศ.ดร. นัยนา หนูนิล ผศ.ดร.เกียรติกำจร กุศล รศ.ดร. สายฝน เอกวางกูร ผศ.ดร.เรวดี เพชรศิราสัมพันธ์ ผศ.กำไล สมรักษ์ อาจารย์ ดร.ชิตชนก มยุรภักดิ์ อาจารย์ ดร.อรทัย นนทเกท
12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-14.30	หลักการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบ และฝึกปฏิบัติการ สืบค้นข้อมูล (แต่ละกลุ่มใช้ประเด็นจากการวิเคราะห์คลินิก จากภาคเช้า)	ผศ.ดร.เรวดี เพชรศิราสัมพันธ์
14.30-14.45	พักรับประทานอาหารว่าง	
14.45-16.30	แบ่งกลุ่มย่อยฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์การคิดอย่างมีเหตุผล เชิงคลินิกทางการพยาบาล (ต่อ)	อาจารย์ผู้รับผิดชอบประจำกลุ่ม ผศ.ดร.นัยนา หนูนิล ผศ.ดร.เรวดี เพชรศิราสัมพันธ์ รศ.ดร.สายฝน เอกวางกูร ผศ.กำไล สมรักษ์ อาจารย์ ดร.ชิตชนก มยุรภักดิ์ อาจารย์ ดร.อรทัย นนทเกท

วันที่ เวลา	ประเด็น / เนื้อหา	ผู้รับผิดชอบ
4 กันยายน 2563	แลกเปลี่ยนประสบการณ์การนำโมทัศน์ “การคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกทางการพยาบาล” ประยุกต์ใช้ทางการพยาบาล	
08.30-09.30	: การพัฒนาสมรรถนะทางคลินิกทางการพยาบาล โรงพยาบาลหาดใหญ่ “Becoming Master Clinical Nurses”	คุณกรรณิกา อังกูร
09.30-10.30	นำเสนอผลการวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกสู่เส้นทางการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล	คุณชนม์ชนก บุญสุข
10.30-11.00	: พักรับประทานอาหารว่าง : ชมนิทรรศการแสดงผลงานการประยุกต์ใช้การคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกทางการพยาบาล : นำเสนอผลการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกโดยนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา	
11.00-12.00	นำเสนอผลงานการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกทางการพยาบาลรายกลุ่ม และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	ผศ.ดร.เจนเนตร พลเพชร
12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-14.30	นำเสนอผลงานการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคลินิกทางการพยาบาลรายกลุ่ม และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	ผศ.ดร.เจนเนตร พลเพชร
14.30-14.45	พักรับประทานอาหารว่าง	
14.45-15.45	ประมวลผลบทเรียนที่ได้รับ และการวางแผนสู่การนำไปใช้	ผศ.ดร.นัยนา หนูนิล รศ.ดร.สายฝน เอกวางกูร
15.45-16.00	รับใบประกาศการอบรม และปิดการประชุม	ผศ.ดร.อุไร จเรประพาส